

Mededeelingen.

FOMES ANNOSUS Fr. IN ONDERPLANTINGEN

door
H. VAN VLOTEN.

Zeven jaren geleden werd mijn aandacht getrokken door het afsterven van *Pseudotsuga Douglasii* en *Larix leptolepis* als gevolg van de aantasting door de wortelzwam, *Fomes annosus* Fr.. Het was indertijd juist in onderplantingen van gelichte opstanden van *Pinus silvestris*, waar het verschijnsel zich nogal veel voordeed, zooals op Oranje Nassau's Oord, de Buunderkamp, de Dorschkamp en terreinen van de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten in het Leuvenumsche Bosch.*)

Ik verzocht toen tevens inlichtingen aan de lezers, die over een dergelijk afsterven waarnemingen hadden gedaan of zouden vinden doen, en richtte dit verzoek „speciaal tot hen, die ondervindingen hebben over verzaaiingen en onderplantingen. Daar zijn immers de omstandigheden en onderplantingen bijzonder gunstig door de aanwezigheid van de stobben in den grond. Er wordt bij het inbrengen van een ondergroei in gelichte opstanden vrijwel dadelijk na den kap gezaaid of geplant. Het is met het oog op de verwildering van den bodem zeker ook héél belangrijk om niet te lang te wachten. Maar daardoor is het niet mogelijk, dat de achtergebleven stobben eerst vergaan”.

Ik kan er nog aan toevoegen, dat bij de voortschrijdende lichterij ten behoeve van den ontwikkelde ondergroei telkens nieuwe versche stobben aan de wortelzwam ter beschikking komen, van waaruit ook telkens nieuwe infecties kunnen plaats vinden.

Het is mij nu in dit voorjaar gebleken, dat het hier aangehaalde, ook als waarschuwing bedoelde artikeltje niet op een slechts denkbeeldig gevaar de aandacht heeft gevestigd.

Op verzoek van den heer H o u t z a g e r s stelde ik 28 Mei j.l. een onderzoek in naar het plotseling afsterven van *Pseudotsuga Douglasii* in een onderplanting onder *Pinus silvestris* op „de Ginkel”.

Reeds ter plaatse was het op grond van de symptomen en door de aanwezigheid van (meestal jonge) vruchtlichamen mogelijk *Fomes annosus* als de oorzaak van het afsterven aan te wijzen. Van enkele exemplaren werd bovendien de wortelhals in het laboratorium op de aanwezigheid van de zwam

gecontroleerd. Deze controle is betrekkelijk gemakkelijk, omdat *F. annosus* op zeer karakteristieke wijze conidiën vormt, die na een à twee weken op het vochtig gelegde aangetaste hout verschijnen en de indentificatie van de zwam mogelijk maken.

Het afsterven heeft op de Ginkel in het algemeen nogal verspreid plaats, maar hier en daar zijn ook bepaalde haarden te zien.

De meeste der aangetaste boomen werden in het vroege voorjaar plotseling roodbruin. Maar anderen verrieden slechts door het achterwege blijven van het uitloopen der knoppen in dit voorjaar en een typisch vaal-groene kleur der naalden, dat zij bezig waren af te sterven. Aan de wortelhals waren de schors en bast ook in deze gevallen reeds dood en het hout vertoonde een onregelmatige verkleuring. Vruchtlichamen waren hier nog niet te zien, maar bij de controle na ca. een week vochtig liggen bleken de conidiëndragers van *F. annosus* te zijn gevormd.

Zooals ik in 1935 reeds meedeelde, vormen houtresten in den grond, zooals de achterblijvende stobben, het medium, waarop de wortelzwam zich kan ontwikkelen om daardoor haar parasitaire vernielingswerk te kunnen verrichten. M.i. zal het daarom aan te raden zijn om de stobben van gekapte boomen te rooien, voordat een onderplanting wordt aangebracht.

Van het geval op de Ginkel zullen gegevens over het aantal aangetaste boomen per ha worden verzameld en bovendien zal hier ook de verdere gang van zaken worden gecontroleerd.

Ik zou het zeer op prijs stellen om van waarnemingen over dezelfde soort verschijnselen elders op de hoogte te worden gebracht.

Laboratorium voor Mycologie en
Aardappelonderzoek, Juni '42.

*) H. van Vloten, „Waarnemingen over *Fomes annosus* Fr.”
Nederl. Boschb. Tijdschrift 8: 347—349. 1935.